

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ

XX. Cilt

1971

4'üncü Sayı

BİTMESİ GEREKEN BİR «YILAN HİKÂYESİ»

Türk Kütüphaneciliğinin yılan hikâyesine dönmüş konularından birisi de, hiç kuşkusuz, Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanunu'nun değiştirilmesini öngören tasarıdır. 1961 yılında Millî Eğitim Bakanlığınca kurulmuş bulunan Kütüphaneler Komitesi'nce benimsenip VII. Millî Eğitim Şurasına sunulan ve Şura'ca da kabul edilen tasarı, gerekli işlemleri görerek Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne kadar gelmiş ve Millet Meclisi'nin Millî Eğitim Komisyonunca da incelenmişti. Tasarının Millet Meclisinde görüşülmesine sıra gelince, Meclisin o dönem çalışmaları sona ermiş böylece tasarı, ilgililerin deyimine «kadük» duruma girmişti. Bu, tasarının gördüğü bütün işlemlerin artık geçersiz olduğu anlamına geliyordu.

Tasarının yeniden ele alınabilmesi için, ya hükûmetçe, ya da bir veya bir kaç milletvekili tarafından Meclise yeniden sunulması, Millet Meclisi Komisyonlarında yeniden incelenmesi gerekiyordu.

Tasarının «kadük» olmasından bu yana iki yıla yakın bir süre geçtiği halde, yeniden Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulması yolunda herhangi bir hareket görülmemektedir. Oysa, bu tasarının kanunlaşması, özellikle kültür ve eğitim hayatımız açısından gereklidir, elzemdir. Çünkü, Cumhuriyetimizin kurucusu büyük Atatürk'ün yerinde yolgöstericiliği ile 1934 yılında çıkarılan ve yürürlüğünü sürdüren 2527 sayılı Basma yazı ve Resimleri Derleme Kanunu günümüzün ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz bir duruma düşmüştür. Kanunun gereklerine uymayanlar için uygulanabilecek cezalar ve öteki müeyyideler, günümüz şartları içinde etkili olabilme niteliklerini yitirmişlerdir. Bu yüzden, derleme işleri beklendiği gibi düzenli gidememekte, kanunun amacı olan «bibliyografik denetim» yeterince sağlanamamaktadır. Ayrıca, fikir ve sanat ürünlerinin kaydedilip yayımlandığı basılı olmayan (plak, film, bant, vb.) gibi öteki kayıt ortamlarının derlenmesi de gereklidir. Yürürlükteki kanunda bun-

larla ilgili bir hüküm bulunmaması, kuşkusuz büyük eksiklik ve büyük kayıplara sebep olmuştur.

Sözü edilen tasarı, bütün bu eksiklik ve aksaklıkları giderebilmemizi sağlayıcı hükümler getiriyordu. Bunun yanı sıra, derlenen eserlerin yurt alanına, daha dengeli bir biçimde dağıtılması, yurttaşlarımıza bunlardan yararlanma konusunda «fırsat eşitliği» sağlanması da mümkün olacaktı.

Kanunlaşma olanağının ortadan kalkması ile, bütün bunlar «imkânsız» duruma gelmiştir. Aradan geçen iki yıl içinde, tasarının yeniden kanunlaşması yolunda hiçbir girişim ve çaba da olmadığına göre, Türk kültür ve eğitim hayatı, yeni tasarının getireceği yeniliklerden daha uzun süre yoksun kalacak demektir. Kaldı ki, artık bu tasarı bile, günümüz ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma girmiştir, çünkü o da on yıl eskimiştir.

Bu durumda bütün ilgilileri yeni bir görev beklemektedir. Konu yeniden ve ciddi olarak tekrar ele alınmalı, «Fikir ve Sanat Eserlerini Derleme Kanunu» tasarısı bir daha gözden geçirilerek günümüzün ihtiyaçlarını karşılar duruma getirilmeli ve bir an önce kanunlaşması için gereken çaba gösterilmelidir. Yeni tasarı gözden geçirilirken Matbaalar Kanunu ile Basın-Yayın Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'nun da ele alınması, bu kanunlar gereğince matbaalardan derlenen eserlerin de kütüphanelere aktarılabilmesini sağlayıcı hükümler getirilmesi, dilenmeğe değer başka bir husus olsa gerektir.

Dr. Necmeddin SEFERCİOĞLU